

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	8 kor.
Fél évre	4 „	Egyes szám ára	20 fillér

Felelős szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A községi kötelek.

Minden honpolgárnak valamely község kötelekébe kell tartoznia. Így rendeli ezt az 1886. XXII. t.-cz.; de ettől eltekintve, az egyén boldogulásának, érvényesülésének is alapfeltétele, hogy szorosabb kötelek fűzze egy bizonyos helyhez, melyet otthonának nevezhet, ahol munkásságának gyümölcsét élvezheti s társadalmi és polgári jogait gyakorolhatja.

Petrozsény község képviselőtestülete egy bizottságot küldött ki a saját kebeléből a község szervezeti szabályrendeletének elkészítésére. Nagy horderejű munkát végez ez a bizottság, melynek feladata körébe tartozik a községi kötelekbe való felvétel módozatait is a törvénykorlátai között megállapítani. Állami és községi közérdek szempontjából aktuális ez a kérdés azért is, mert az ország sajtója s kormánya a legnehezebb érdeklődéssel foglalkozik a székelykivándorlás kérdésével s tudvalevőleg úgy Petrozsényben, mint vidékén, a nagy iparvállalatoknál több ezer székely család tisztességes megélhetése van biztosítva s még nagyon soknak nyújthatnak létfontartást biztosító foglalkozást. Indokolt tehát, hogy ezen ügygel érdemileg foglalkozzunk s hogy a szabályrendelet készítő bizottság nemzeti szempontból is méltányolja ezt a fontos kérdést.

Az ideai népszámlálás biztos adatai még nincsenek közzé téve, de a vármegye kimutatásából s a helyi lapok ismertetéseiből kétségtelenül konstatálható, hogy a székely községek lakosainak száma feltűnően apadt, mit a kivándorlás okozott.

Ha a mostoha viszonyok a szülőföld elhagyására kényszerítik a székelynépet, már ez is szomorú jelenség, de az a kétségtelen tény, hogy a kívándorlók Romániában keresnek új hazát; ez már nemzeti veszteség, mert a románok terjeszkedését igazolja egyrészt, másrészt a tiszta magyar elem apadását. Háromszék megyének 42. Csikmegyének pedig 9 tiszta székely községében 10.899. olyan távollevőt irtak össze a népszámláló-biztosok, a kiknek nyolctizedrésze január elsején Romániában volt, amikor a távol tartzkodók nagyobb része a tél miatt is, ünnepelni is, haza szokott térni. Azon tapasztalati tény igazolja ezen elszomorító jelenség, hogy a távollevők legnagyobb része a szomszéd idegen államban letelepül s elveszett a magyar némeztre nézve. Igazolja ezt az a körülmény is, hogy a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara területén 1900 évben 9638. Romániába szülő éves utlevél adatott ki. E számban természetesen az utitársak, a családtagok nem foglaltatnak.

A kivándorlás csökkentésére élénk társadalmi tevékenység indult meg. A kormánynak, a székelység közgazdasági életének javítását célzó akciója egyúttal a kivándorlás korlátozására is irányul.

Nagyon sok üdvös eszme képezte megvitatás tárgyát ezen ügyben s a kormány jóakaratu támogatása a legnagyobb mértékben érvényesül, de sajnos a székelyek megélhetését mindez nem biztosítja, előhaladásukat a rendezetlen hitelviszonyok megnehezítik, az ipari élet fejlődését megakasztja a vasut-hiány s a beöznlő gyári portéka.

Feladatunk köréhez azonban, azon kérdés felvetése és vitatása tartozik, hogy ha székely véreinknek ott kell hagyni azt a vérről szerzett és hősi vitézséggel megvédett szent földet, melyhez egy ezredév csatolja, melyben dicső őseik nyugosznak s ahol bölesőjük ringott, mért nem munkálkodnak itthon a hon üdvére a maguk és a nemzet közjára.

A Zsilvölgyben letelepült ezer és ezer székely biznyságot tehet arról, hogy a becsületes, tisztességes munka itt megtermi gyümölcsét, biztosítja a megélhetést. Pedig a székely becsületes, jó munkás és itt szükség van munkáskézre s nagy iparvállataink örömmel alkalmazzák őket.

Ezen irányban még nem képezte a székely kivándorlás ügye az illetékes tényezők gondoskodásának tárgyát.

Bányáinkban nagy számban székelyek vannak alkalmazva s ezen iparvállalatoknál folyton építik a lakóházakat s ennek daczára mindenütt lakáshiány mutatkozik.

Kíváncos volna, hogy a kivándorlásra utalt székelyeknek lehetővé tétetnék, hogy itt házakat építhessenek. Többszörös ezél éretnek el ez által, amennyiben az idetelepülő székelyek keresményükből ingatlan vagyonhoz jutnának és a tűzhely inkább helyhez kötné őket s nem vándorolnának tovább s takarékosagra utaltatnának; más részt alkotó elemeit képeznék itt állandóan a magyarságnak.

Igaz, hogy az egyesektől éppen nem, vagy csak nagy áron lehet itt telket szerezni, a bányatársulatnak magának van szüksége a tulajdonát képező telkekre. Egyedül az államkincstárnak van-

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Egy hű barátő.

Kellemes nyári est van. A csillagok milliárdja ragyog az égen s az esti szellő lágy fuvalma virágillattal tölti be a léget. A hold is nyájasan tekint le a földre s ezüst sugárral megvilágítja a tájt.

A holdsugár egy kis társaságot világít meg, mely szóltanul halad hazafelé az indóháztól a városba vezető sétányon.

A Darvas család tért haza. Az öreg Darvas és neje, egy-egy fájdalmas sohajt is küldtek az esti vonattal távozó fiuk után. Két ifju leány némán haladt utánuk. Erzsí és ennek barátője Róza, ki Erzsí kedvéért sétált ki az állomásra, elkísérni annak fivérét.

Ha megszólalt valamelyik a sétálók közül, az csak egymáshoz intézett kérdés volt:

— Vajjon hol járnak most? — kérdé Erzsí barátőjétől zsebkendőjét szeméhez emelve.

— A legközelebbi állomásnál lehetnek — felelte Róza a hű barátő.

Darvas Erzsí, egy mély sohajt bocsájtott fel szerelmes lelke mélyéből, aztán szóltanul haladt barátője oldalán.

A kis sétáló csoport szóltanul haladt a város felé. Mindegyik a maga gondolatával volt elfoglalva. A szülők a szárnyuk alól kibocsájtott fiu sorsán aggódtak. Vajjon elég erős lesz-e ellentállani az élet viszonyainak? Nem őríti-e ki fenéig a gyönyörök méreg poharát?

Nem tér-e majd a most viruló egészségben távozó fiu, beteges testtel, csalódásoktól összetört lélekkel szerető karjaikba vissza?!

Ki tudja? Hisz a sors, mint lapdával játszik az emberekkel. Egyiket fölsegíti a magasba, míg a másikat kényszeríti alább-alább süllyedni az élet lejtőjén!... Egyik a szerencse kedveltje, a másik, az élet nyomorultja!

Vajjon milyen lesz a most távozott két fiatal ember sorsa? Hisz egyiknek jó sorsot a szerető szülő esd, a másikért egy ifju leányka imádkozik!...

A kis csoport hazaérkezett. Róza, ki a szomszédban lakott, bucsuzáskor megcsókolta barátőjét és odasugott neki:

— Ne busulj Erzsí, meglásd, hogy Albert hű lesz hozzád, hisz olyan nagyon szeret hogy lelke hozzá van forva a tiedhez!... Ha tanulmányait befejezi, szivátér és meglásd, nagyon boldogok lesztek. Ő szivát adta neked, — én tudom, — és ő vissza fog térni. Lelkét, szivét az anyagiak, a körülmények csábításai töled el nem rabolják . . . Nem ismertem oly fiatal embert többet, mint ő. Komoly gondolkozása s imádat-szerű szerelme, megkülömbözteti őt más férfiól.

Róza és a Darvas család után becsapódott a kapu, nyikorgott a kulcs s aztán mi se zavarta többé az éj néma csendjét

Több nap telt el, a mióta Darvas Károly barátjával, Füzesy Alberttel. — Erzsí eszményképével — elutazott. A napok gyorsan teltek, az öreg szülők és Erzsí türelmetlenül várták a leveleket.

Egy napön két levéllel lépett be a levélhordó a

Darvas családhoz, egyiket az öreg Darvasnak, a másikat Erzsinek nyújtotta át.

Erzsí átszaladt a levéllel barátőjéhez, Rózához.

Ugy örültek mindketten annak a levélnek, mintha most is csak játszó gyermekek volnának.

Erzsí kipirult arczaal, dobogó szívvvel bontotta fel a levelet, Róza meg közel hajolt hozzá és ketten olvasták.

— Milyen szép, milyen gyönyg szavak! Így csak írhat, ily melegséggel csak egy költő szerethet!... És Albert mindkettőt egyesíti magában — kiáltott fel Róza, aztán felsohajtott, odaborult az Erzsí nyakába megcsókolta és felsohajtott:

— Ó, mily boldog vagy te Erzsí. Mily szép jövő vár rád! Oly férfi karja fog egy egész életet át kalauzolni, kit szellemi kiválósága milliók fölé emel, kinek homlokát a dicsőség Glóriája fogja övezni.

— Oh! Róza, ez az ami engem aggaszt. Félek, hogy ő is olyan lesz, mint az ily ideálokért hevülő lelkek szoktak lenni. Olyanok, mint a lepke. Szállnak virágról virágról-virágra s örök boldogság közt gyorsan letelik életük s aztán az utolsónál kész a hatyttyudal!... Ők nem számítanak egyébre, csak az emlékre.... Az ő jelszavuk: A roskadozó test majd porrá fog válni az összetört, csalódott lélek el fog röpülni, de az emlék élni fog! . . .

— Ne nézd oly sötét szemüveggel kedvesem az írókat. Hisz ők nem hibásak, ha tulérzékeny lelkük és szívvük mindig hevül . . . Az sem igaz, hogy szállnak virágról-virágra, hisz ki tudna, ha ők nem, hiven és igazán szeretni!?

— Pedig én úgy félek, valami azt sugja, hogy elvesztem őt.

nak itt építkezésre használható telkei. Ezeket, államsegély, vagy előnyös államkölességgel sok székes családot lehetne telepíteni s ezzel Romániába vándorlásuknak elejét vették s nagy szén- és faiparvállataink érdekeinek előmozdításával kapcsolatosan, nemzetgazdasági érdekek is előmozdítottak.

Egy neme volna ez azon állami segélyezésnek, melyre különösen Petrozsény, mint a Zsil-völgy kulturális és forgalmi központja államérdekből is utalva van, hogy magyar nemzeti missziójának megfelelően. A község pedig az illetőség elnyerésének, valamint a községi kötelekbe való felvételnek megkönnyítésével az üdvös cél elérését mozdítaná elő.

Ajajuk ezen fontos ügyet az illetékes ténnyezők figyelmébe, remélvén, hogy a hivatottabbak ezen és más úton komoly megvitatás tárgyává teendik a felvetett kérdést.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Tavozó gymn. tanár.** Dr. Sáringer János bölcsészettudor, okl. tanár a petrozsényi gimnasiunban az elmúlt tanévben általános elismert kiadó eredménytel működött rendes tanár a kisújszállási áll. főgymnasium rendes tanárává kinevezetvén, megválik tanintézetünkől. Bár mennyire örvendünk a kiváló képzettségű, rokonszenves, jeles tanár előmenetelén, mégis rosszul esik távozását jelezniük.

— **Kinevezés.** Farkas Lajos petrozsényi járási írnok visszahelyeztetett előbbi helyére a m. központi hivatalba, helyébe Nikalajevits Plátó torontálmegyei Melence községi lakost nevezte ki a főispán. — Farkas Lajos rövid két év alatt szerény magatartásával a község rokonszenvét széleskörben megnyerte. Az év. ref. egyházközség megválasztotta kezelő gondnokává; a petrozsényi önkéntes tűzoltó egyesület titkárává; a polgári olvasókör választmányi tagjává; a „petrozsényi és vidéki hitelszövetkezet” pedig felügyelő bizottsági tagjává választotta meg. Mint iparhatóság kiküldött az ipartestület gyűlésein az ipari élet fejlesztésére közrehatott odaadással és jóakaró buzgalommal.

— **A petrozsényi ev. ref. templom** restaurálásával szépen haladnak. Értesülésünk szerint a munkálatok befejeztével az Isten dicsőségére emelt ezen templomot ünnepélyes szertartással Bartók Gy. erdélyrészi ev. ref. püspök fogja magasztos rendeltetésének átadni. Kétségtelen, hogy a püspököt, felekezeti különbség nélkül, örömmel fogja üdvözölni Petrozsény községe.

— **Szászvárosi ev. ref. lelkész beiktatása.** Folyó hó 14-én, vasárnap délelőtt iktatta be Bartók Gy., az erdélyrészi ev. református egyház-kerület püspöke Baczó Mózes a szászvárosi lelkészi állomásba. A nevezett püspök szombaton indult el Szászvárosba s a hívek ezen alkalmat megragadvá, a szászvárosi pályaudvaron zajos ovációkban részesítették s tüntető lelkesedéssel kísérték a városba. Vasárnap délelőtt, az ünnepélyes beiktatás végeztével számos küldöttség tisztelgését fogadta a püspök. Ezen ünnepély emlékére a szászvárosi ev. ref. egyházzanács osztatlan lelkesedéssel 1900 kolóna alapítványt ajánlott fel a kolozsvári ev. ref. papi szeretetház javára.

— **A piac közepén levő közkútról** általános el van ismerve, hogy igen jó és bő vízű. Csak az a kár, hogy a közhasználatra nézve hozzáférhetlen. Nem gondolva senki és szerencsétlenségek kikerülése végett deszkával be van fűdve. Pedig általános a panasz, hogy nincsenek közkutaink s ággódva gondolunk különösen a tüzeseten tapasztalható vízhiányra. Nem sokba kerülne a kész és egyébként jó kútra egy szivattyút alkalmazni s ez által az általános panasz tárgyát képező vízhiányon némileg segíteni.

— **Megakadályozott öngyilkosság.** Csulai Bafel petrozsényi lakos háza alapzata alá téve egy dynamit töltényt s gyutasót talált a csendőrkörjárt. Csulai beismerte, hogy öngyilkos akart lenni azért, mert sodronypálya építés céljára házat és telkét kiakarják sajáttítani. Minthogy az elszánt ember családja életét is veszélyeztette, a csendőrség őrizet alá helyezte.

— **Vagdalódzó községi hajdu** Nagy Áron petrillai körjegyzőségi hajdu f. hó 15-én kérdőre vonta körösmai verekedésért Andronye Dumitru petrillai lakost s midőn ez bottal reátámadt, a hajdu kardjával annyira megvagdalta, hogy életveszélyesen sebesülve a bányakórházba szállították. Ha esetleg életben maradna is, munkaképtelen nyomorék lesz.

— **Vérengzés Lupényben.** Koszte Simon lupényi bányamunkás f. hó 14-én éjjel verekezés közben a brájai bányatelepen lévő Hirsch körösmai előtt Duka András bányamunkást szíven szúrta, ki azonnal meghalt. Rezi János bányamunkást pedig életveszélyesen megsebesítette. A csendőrség tettest elfogta és a dévai kir. ügyészségnek átadta.

— **Az időjárás.** Nap-napután folyton esik. Nagyban hátráltatja a folytonos esőzés az építkezéseket és a szénát takarítást. A lekasztott fűtermés vastag rendekben feketedik s penészedik a réten, nem lehet felszáritani s baglyákba gyűjteni. Bizony kíváncsok volna hogy az ég esatornáiból ne áradna ránk oly bőségesen az áldás.

— **A Cetate Boli barlang** egyik érdekes látványossága Petrozsény vidékének. Külföldi turisták, kirándulók, nagyon sokan keresik fel s elragadtatással csodálják annak szépségét. Csak az a kár, hogy annyira el van

hanyagolva. Marhák, juhok s kecskék piszkolják el a bejáratot s a barlangban levő utakat. A bűrikt részint veszélyesen rozszant állapotban vannak, részint elpusztultak s a barlang legérdekesebb részei több helyen meg sem közelíthetők. A kirándulók ezen és még a jövő pár hónapban látogatnak el vidékiinkre nagyobb számmal s igen természetes, hogy a barlangot meg akarják tekinteni s így kíváncsok volna azt kitisztíttatni, a hidakat restauráltatni s ezzel természeti szépségeiről híres vidékiink ezen kiváló érdekességét hozzáférhetővé tenni.

— **A község köréből.** Az alábbi felszólalást vetjük, mely közérdekű lévén, annál inkább kiadjuk, mint-hogy hasonló ügyben már többször felszólaltunk. A beküldött levél így szol. „Hogy Petrozsény fővezéje épp úgy mint a melék-utczák este, a sötétség beálltával a legsötétebb Afrikának mondható, az már régen tudva levő dolog! valamint az is, hogy a község egyéb sétateli híján a gyalogjárók porát szivja, vagy ezek sarát gázolja üdülés ezimén. Sűrű tömegekben sétálnak föl s alá a szomorubbnál szomorubarban világított keskeny fővezén, a hol a sötétség leple alatt bő alkalom nyílik pajzán ifjak szemérmetlenkedésére. Mindez azonban nem főben járó dolog, mert a községet életveszély nem fenyegeti. Annál jobban kíváncsok azonban téve a sétatók az elgázoláshoz, noha esténként vajmi elenyésző a kocsiforgalom. Tegnapi este feleségemmel a fővezén a sötétségben úgyszólván tapogatódnunk kellett. Nőm előre ment, hogy egy boltban valamit vásároljon s ebből li igyekezetében az utczán átkellett szaladnia. Az utca közepére érve majdnem felkötötte egy vadul száguldo biciklista, a ki a hagyományos „pardon” mellett még egy halkabb jelzöt is megkocskáztatott. Nem tudom kilehetett az az úrias külségű lovas, annyi azonban bizonyos, hogy ha csak egy kis tisztesség és józan gondolkodással bírna, hogy ha már a „gyorshajtás” elleni tilalmat semmibe vegye és legalább annyira becsülne a községet, hogy lámpást tenne szilaj vasparipája elé, a mely előbb-utóbb az ő nyakát is szegheti. — Csodálom hogy ilyesmire senki se szólal fel s én vagyok kénytelen figyelmeztetni a esténként kint járó községet különösen figyelmeztetem azt a szélhámos lovasot, (más nevet nem tudom, minthogy nem mutatkozott be) hogy kissé respektálja a gyalogjáró községet is, mert ezen „sportja” oda vezethet, hogy sétatélelőnk dugom vasparipájának küllői közé, a mi aztán közelebbi érintkezésbe hozhatja őt az utca követével, sőt sétatélelőnk is megértetem vele, hogy a sétatélelőnk eredményezte díj esetleg méltó kitüntetés lehet egy számárfejjel elsőnek érkező nyertes számára.” Ráth Gyula gépmester.

— **Kített gyermek-hulla.** Az urikáai határban egy teljesen feloszlott s több hét előtt kített újszülött gyermek hullájára akadt a csendőrség. Valószínű, hogy valami lelketlen anya tette ki, hogy szegényét elitkolja, vagy a gyermek nevelés gondjaitól meneküljön. A büntést erősen nyomozza a csendőrség.

— Nagy szerelmed miatt rögeszméd vannak.
— És te nem tudnál úgy szeretni?
— Nem. Az én szívem kihűlt már, nem érez!.....
— Pedig esténként kikönyökölsz az ablakba és a csillagokat nézed. Gyakran leptelek meg ilyenkor és mindig sirtál. Valakire gondoltál.
— Igaz! Gondoltam egyre, tudnám is azt szeretni de ő a másé már!... Tehát késő.
— Nem tudnád elhódítani attól? Ó, én mit meg nem tennék Albertért!...
Róza nem felelt, csak odahajolt Erzsikehez, magához vonta és megcsókolta, aztán hosszan a szemébe nézett barátnőjének és felsóhajtott, mintha mondta volna:
— Szegény barátnóm te!... Hisz téled kellene akkor elhódítanom, te pedig nem élnéd azt tul. Hadd szenvedjek én, hadd legyen ő a tied s a fájdalom enyém!
— Kimentek a kertbe, szótlanul tépték a virágokat....

Erzsike nem volt ott maradás, hazament és elmélték:

— Az a csók, az a mély sohaj és fájdalmas tekintet, mit jelentenek? Így töprengett Erzsike. Majd ijedten és önfeláldozóan felkiáltott:

— Ha ő is szeretné? ! Igen, ő szereti, hisz mily hévvel beszél mindig róla.

És a két barátnő között feszültség állott be. Erzsike féltékenykedett, hogy Róza, a nálánál sokkal szellemesebb és poétikusabb leány, elhódítja tőle az imádot férfit....

Újév volt és a Darvas családhoz halommal érkeztek az újévi üdvözlések. Erzsike megnézte mindeniket.

Ott volt a család minden barátjának, ismerősének üdvözlése, csak az övé, az Alberté hiányzott. Szívét végtelen fájdalom töltötte el. Balsejtelem kezdte gyötörni, hátha hűtlen lett? Aztán a féltékenységre Demona mardosta lelkét. Midőn megtudta, hogy Róza Alberttől levelet kapott, hangos zokogásra fakadt. Bezárkózott szobájába és sirt. Midőn kiapadtak emésztő könnyei, elővette az imádot férfi arcképét, maga elé helyezte az asztalra s csak nézte egész nap némán, szemrehányóan. Ajkán nem jött ki egy panaszos szó se, úgy ült, fejét tenyerébe hajtva.

Szülei hasztalan szoltak be hozzá, röviden válaszolt nekik:

— Hagyjatok, — ha van valami, mi szent elötetek, ha szerettek, — békében engemet!... Hagyjatok, hadd sirjam ki magamat....

Arcaján rózsái ölhervadtak, szemei beestek, olyanná lett, mint egy halálra vált. Szülei hiába kérdezték, nem mondta bánata okát, magába zárta néma fájdalmát: nem volt már barátnő, ki vigasztalja, kivel megossza bánatát.

A mint a napok teltek, úgy tűnt el minden reménye. A levelezés megszokadt közté és Albert között.

Végre jött egy levél. Erzsike megnézte a címzést, tudta, hogy ő küldi. Nem volt már barátnő kivel együtt olvassa fel; bement szobájába, magára zárta az ajtót és így olvasta az imádot férfi levelét.

A kezdő sorokban a férfi mentegetőzik és betegségeit adja okául hosszas hallgatásának, miért kéri elbocsátást. A levél további folytatása ugyanazzal a melegséggel volt írva, mint az előbbi levelek.

Erzsike gondolkodni kezdett. Lelkében feltámadt a női büszkeség. Szerelmét elnyomni akarta s dacolni kívánt a férfival.

— Nem fogok válaszolni, hadd szenvedjen ő is, mint én szenvedtem.

— És tudott dacolni! Nem irt.

Füzesy Albert hasztalan várta kedvese levelét, a várt levél csak nem érkezett. Eltelt egy, két, három nap. A napokból hetek, a hetekből hónapok lettek, levél még sem érkezett. Ekkor egy hosszú levéllel keverte fel Erzsike barátnőjét, Rózát s kérdést intézett hozzá vajjon igaz-e, hogy Erzsike jegyes?

A válasz nem sokáig váratott magára. Róza egy költői kifejezésekbe gazdag levélben válaszolt Füzesinek, ki nem bírt eléggé bámulni Róza szellemessége fölött.

Egyes sorokban tulságos melegséget és bámulatot vélt észlelni maga iránt. Majd meg bámulta azt az ékesszólást, melylyel barátnőjét védte s egyetlen szóval sem árulta el, hogy haragban vannak. Csak átsiklott fölötté, szárazon említve hogy most ritkán találkoznak.

Aztán egyik levél a másikat követte, Füzesy és Róza között.

Füzesy levele minél-tovább, melegebben hangzott s Róza iránt ébredő szerelemről tanuskodott. Erzsikéről nem igen irt már s ha irt is egész hidegen siklott át rajta, mintha nem is szerette volna.... Pedig alig egy félév előtt még hevült, férfiúi büszkesége megalázójáért.

(Folytatása köv.)

— **Tanító vagy tanár.** Nagyon elterjedt az a szokás, hogy a népiskolai tanítók nem csak szívesen veszik ha „tanár”-nak ezimeztetnek, hanem maguk is — ha lehet — így tüntetik fel magukat, sőt használják itt-ott ezen címet. Egyik vidéki város tanító-testülete hivatalos uton lépést tett ezen abuzus megszüntetése ellen, nagyon megtisztelőnek találván azt, ha tagjai hivatalosan és a magán életben „tanító”-nak ezimeztetnek. Igazuk van!

— **Szókési kísérlet.** Déván, a Várhegy alján dolgoztak az elítélt rabok. Drágos Ambrozio nevű rab felhasználva az alkalmat, megugrott, de Ambrus Antal fogházőr észrevette s egy, ugyanott dolgozott másik rabbal üldözőbe vette. A megszökött rab egy darabig a Maros partján futva menekült s midőn látta hogy üldözői elesipik, a vízbe ugrott s a sebészen rohanó habok között elmerült. A börtönőr — ügyes úszó lévén — utána ugrott kimentette és visszakísérte a börtönbe.

— **A gazdai hatalom** alatt álló egyének általán választójogosultsággal nem bírnak. Felmerült tehát többször azon kérdés, hogy kik tekintendők gazdai hatalom alatt állóknak. Petrozsényben a községi választók névjegyzékének összeírása alkalmából a bányamunkások javára döntött az illetékes legfőbb közigazgatási forum, legutóbb pedig a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete ezen dologban felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, aki, a beadványt a központi választmány kiadta s ez egyhangú határozattal kijelentette, hogy tekintettel arra, miszerint az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 10-§-a értelmében gazdai hatalom alatt állóknak csak a kereskedő és iparostanoneczok, valamint a köz és magánszolgálatban álló szolgák és eselések tekintendők; tekintettel továbbá a m. kir. kuria 1896. 226 sz. elvi jelentőségű határozatára, amely a kereskedő-segédék választói jogosultságát kifejezetten elismeri, — kijelenti a központi választmány, hogy a kereskedő-segédék gazdai hatalom alatt állóknak éppen nem tekintendők s így, amennyiben az általuk fizetett adó-mennyisége a törvényben megállapított mértéket megüti, — természetesen — választói jogosultsággal is bírnak. Ugyanez áll az iparos-segédékre vonatkozólag is, bár tudtunkkal, ily határozott alakban, ezeket érdeklőleg, kifejezésre juttatva, az illetékes forum határozata provakálva nincsen.

— **Házassági kötelék felbontása.** Hűtlen elhagyás ezimén, az új házassági törvény értelmében vármegyénkben az első esetben bontott fel sz. állami anyakönyvvezető előtt megkötött házasság. Ezen ügyben a dévai kir. törvényszék a következő ítéletet hozta liva-zényi Finna Róza, özv. Fridelné nevelt leánya kérelmére: 9247/900 polg.

(*ő felsége a király nevében:*

„A kir. Törvényszék a peres felek között Petrozsényben 1896 évi november hó 21. az állami anyakönyvvezető előtt létre jött házassági köteléket a H. T. 77 § a a) pontja alapján felbontja, és alperes, Szimontti Illés Virgilt a 85 §. értelmében vétkesnek mondja ki:”

Ezen ítéletet a kir. Curia f. é. 2143/901 számú ítéletével jóváhagyta.

— **Az egyenesadók reformja.** Lukács László pénzügyminiszter nagy munkálaton dolgozik most. — Az egyenes adók reformját vette tervbe s ezzel kapcsolatosan a földadó revízióját. Ennek sikeres keresztülvitele ezéltől már előzetesen kellő tájékozást akar azokról a körülményekről melyek a mostani adóztatás nál észlelhető aránytalanságokat okozták, másrészt pedig azokról a gazdasági közlekedési, értékesítési és egyéb közgazdasági viszonyokról, melyek a kataszteri tiszta jövedelemre vonatkoznak, illetőleg arra nézve befolyással bírnak. E végből az egyes városokban több embert megbízott a miniszter előtanulmányok végzésére és a megfelelő adatok beszerzésére.

— **Magyar daltársulat** tart pár előadást Petrozsényben Sütkey Viktor Jenő igazgatása alatt a Prokopp-féle vendéglőben. Az érdekes műsor jelszava ez: „Ha én előadók rendezek valahol, Csak egyet kurjantok s a bánat már pakol.”

Felhívjuk reá a büfeledést ohajtó közönség figyelmét.

— **Egy hölgy emlékiratai** ezimél ritka érdekes könyv került a könyvpiazcra. Beck Vilma bárónő, ki az 1848/49-iki szabadságharcban mint titkos kém jelentékeny szerepet játszott s mint Kossuth Lajos és Görgey Arthur megbízottja, a legfontosabb küldetéseket végezte, kiadta hazánk e legdicsebb és egyuttal legszomorúbb korszakára vonatkozó emlékiratait. Bátran állíthatjuk, hogy rég látott napvilágot e műhöz fogható érdekes könyv. Az olvasó nem bír meg válni az érdekesnél ér-

dekesebb részletektől, melyek a nagy idők legintimebb részleteit tárgyalják. Sok olyan dolgot tudunk meg e könyvből, melyet eddig elferdítve olvastunk a valóság-nak meg nem felelő leírásokban. Minden hazafi igaz győnyörüsséggel fogja olvasni e művet, mely Ferenczi B. miskolezi kiadóknál rendelhető meg. — Ára 3 korona.

— **Róka a kutban.** Addig-addig leskelődött egy ravasz róka a lupényi állomásfőnök udvarán a tyukketrec körül, míg végre úgy járt, mint rendesen azok, akik mások vesztére törnek: beleesett a kutba s mire az éjjeli őr kihuzta — már kiadta ravasz párját.

TANÜGY.

Szülők figyelmébe.

Most, midőn az ifjuság pályaválasztás előtt áll az ügyes kezű és iparos pályára hajlammal bíró ifjak szüleit felkértem, ne kényszerítsék gyermekeiket középiskolákba, hanem adják a 12-ik életévet betöltött és 6 elemi iskolát bevégezettek a zalathnai köfaragó és kő-síszoló szakiskolákba.

Ezen iskolába felvétetnek 6 elemi, 2 polgári vagy az iparostanoneczkora három osztályát bevégezett ifjak is. Jelentkezhetni az ottani igazgatónál 1901. évi aug. hó 1-ig.

Ugyanezen határideig nyújthatók be az ösztöndíj elnyeréséért a kérvények is.

A jelentkezéshez szükséges a tanuló:

- 1) keresztlevele, illetőleg születési bizonyítványa;
- 2) atyja vagy gyámja beleegyezése, hogy a tanuló a négyévi tanulmányt bevégezi;
- 3) iskolai képzettségről bizonyítvány;
- 4) újraoltási bizonyítvány.

A tanév szeptember 1-én veszi kezdetét. Beiratási tandíj ezidőszert nincsen.

Műhelyi biztosíték fejében minden növendék beiratáskor 6 koronát fizet; ezen összeget négy év után visszakaphatja.

A köfaragó tanulók emlékművek, sarkkövek és építési munkák stb. elkészítésére; a kőcsiszolók a drágas és fél drágakövek megmunkálására oktattatnak.

Az iskolára vonatkozó mindennemű felvilágosítással és szervezeti szabályzattal az igazgatóság szolgál.

Az állami elemi- és iparostanonecz iskolák igazgatóinak pártfogásába melegen ajánlom ezen iskolát.

Adjunk művelt ifjakat az iparos pályákra, hogy más nemzetek iparával a versenyt felvehessük.

Nekünk tanult és értelmes iparos osztályra van szükségünk.

Kelt Déván, 1901. július hó 12-én.

Szentgericzei Nagy Géza,

kir. s. tanfelügyelő.

A petrozsényi áll. segélyezett községi algymsium

1900—1901. iskolai évről szóló *értesítőt* kiadta Priváry Géza igazgató-tanár. A Figuli Antal nyomdájának díszére való, 49 tömören nyomtatott oldalra terjedő mű előszava a gymnasium mult évi történeti adataival foglalkozik, amiről lapunkban már kimerítően említést tettünk, valamint az osztályozás eredményéről is. Érdekesnek tartjuk azonban a tanintézet tanulóiról általában a következő statisztikai adatokat ismertetni:

A vizsgálatot tett 58 tanuló közül vallásra nézve: róm. kath. 39, gör. kath. 2, gör. kel. 3, ev. ref. 1, ág. hitv. ev. 2, izraelita 11. Anyanyelv nézve: magyar 37, német 15, román 5, olasz 1. Nyelvismeretre nézve valamennyien tudnak magyarul s ezen kívül más nyelvet is beszél 37 növendék. A növendékek szüleinek foglalkozását tekintve: önálló kisbirtokos 2, kisiparos 12, nagykereskedő 1, kis kereskedő 8, köztisztviselő 10, magánhivatalnok 6, értelmi foglalkozás után élő 7, személyes szolgálatból élő 11, magánzó 1. A tanulók illetőségét tekintve: helybeli 41, megyebeli 13, más megyebeli 2, külföldi 2. A tanulók előmenetelét illetőleg: minden tantárgyból jeles 4, legalább jó 6, legalább elégséges 34, elégtelen egy tárgyból 7, két tárgyból 1, több tárgyból 5

Oly szép s dicséretre méltó ez az eredmény, melyhez ifju tanintézetünk tanári karának csak gratulálhatunk, midőn felemlítjük, hogy Téglás Gábor ez. főigazgató, miniszteri kiküldött hivatalos látogatása alkalmából a gymn. felügyelőbizottság előtt örömmel konstaltta az örvendetes haladást s nyilvánosan megdicsérte

a tanárikar lelkiismeretes, buzgó és eredményes munkásságát.

A jövő 1901—1902 tanévre vonatkozó tájékoztatóul megjegyezzük, hogy a beiratkozás ideje szept. hó 2, 3 és 4-ike. Felvételi díj ezimen minden tanuló 12 kor. 40 fillért, tandíj ezimén egész évre 72 koronát fizet, mely négy egyenlő részletben is fizethető. Ha a tanulók száma nagyobb lesz, a tandíj leszállítása várható.

Szerkesztői üzenet.

.....a Petrozsény. Jelen stadiumában az ügy nem képezheti még nyilvános ismertetés tárgyát s így a szerkesztő felelősége alatti rovatban nem közölhető.

NYILTTÉR)

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a „Petrozsény és Vidéke” hetilap folyó hó 14-én megjelent 29. számában „Nyiltér” ezim alatt kis-korú fiam Izidor által Sternberg Bertalan petrozsényi lakos ellen sértő kifejezéseket tartalmazó közlemény tudtom és beleegyezésem nélkül történt.

Magamra nézve Sternberg Bertalan ur kifejezéseit sértőknek nem találom s azért fiam tapasztalatlanságánál fogva tett nyilttéri nyilatkozatát semmisnek nyilvánítom.

Petrozsény, 1901. július hó 14-én.

Herman Adolf

Dombora László,

felkért tanu.

Vigh Nándor,

felkért tanu.

Tekintetes

Sternberg Bertalan urnak

Petrozsény.

Lapom legutolsó számában az ön nevével kapcsolatban egy éretlen gyerek — névszerint Herman Izidor — aláírásával nyilttéri közlemény jelent meg, melyem vonatkozólag becsületszavammal kijelentem, hogy nekem arról tudomásom nem volt és ha otthon lettem volna, bizonyára soha az a megtiszteltetés nem éri nyilttérzöt hogy nyomda festék alá kerüljön. Egyáltalán elvem ellen van, hogy beszámíthatlan egyének részére lapomnak akár nyilttéri rovata is rendelkezésre álljon.

Az esetet sajnálom s azon alkalmazottam ellen ki ezen közleményt tudtom és beleegyezésem nélkül felvette szigorúan fogok eljárni.

Fogadja nagyrabecsülésém kifejezését, melylyel maradtam

Petrozsényben, 1901. július 14 én

kész hibe:

Figuli Antal,

a „Petrozsény és Vidéke” kiadója.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

HIRDETÉSEK:

Tenyészbika.

Györffy Gyula farkadini bérgazdaságában egy saját nevelésű 2½ éves, tiszta véru legszebben növésű s jól táplált számfeletti **szimentali tenyészbika** eladó. Tenyészképességért szavatosságot vállal az eladó.

Farkadin, u. p. Hátszeg.

HIRDETMÉNY.

A petrillai volt urbéres közönség közbirtokosságának tulajdonát képező 8858 kat. hold petrillai közbirtokon gyakorolható vadászati jog folyó 1901 évi július hó 27-én d. u. 2 órakor a petrillai körjegyzőségi iroda helyiségében 3 évre nyilvános szóbeli árverés útján haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár 25 korona.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Petrillán, 1901. július 15.

Préda János

közb. elnök.

Hirdetmény.

Livazény község főforgalmi helyén, a szurduki nemzetközi utmentén az új vashid mellett 3 szoba, istálló, szin, pincze és sütökemenczéből álló, szilárd anyagból épült, teljesen jokarban s vizár ellen biztosított 117 □-öl területen lévő házam; továbbá:

Aninosza község központján s főforgalmi helyén, szilárd anyagból épült, 2 szobát s melléképületeket magában foglaló házam 460 □-öl telekkel együtt szabadkézből eladni szándékozom.

Mindkét ház üzleti helyiségül is igen alkalmas.

A venni szándékozók szíveskedjenek velem szóval, vagy levélelleg értekezni.

Lupény, 1901. július hó 16.

Simon Balazs.

Meghívó.

A „Petrozsény és Vidéke Hitelszövetkezet” folyó évi július hó 30-án d. u. 5 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. tagok tisztelettel meghívottnak.

Tárgyak:

1. Az alapszabály módosítása.
2. Két igazgatósági tag választása.
3. Indítványok.

Azon esetre, ha a tagok határozatképes számban nem jelennek meg, a közgyűlés f. é. augusztus hó 13-án d. u. 5 órakor fog megtartani s ezen alkalommal a tagok s a képviselt részvények számára való tekintet nélkül érdemleges határozatok hozatnak.

Petrozsény, 1901. július hó 10.

Az igazgatóság.

Szavatolunk a jószágért!

A Czipőgyár, kizárólagosan kézimunkára van berendezve a kir. orsz. fegyintézetben NAGY-ENYEDEN s több oldalról beérkezett felszólítás folytán elhatározta a magánfeleknek szükségleti lábbelieket kizárólagosan a

Dr. Högyes-féle szabadalmazott asbesttalpbéléssel

ellátva mérték szerint szállítani a már elismert olcsó árak mellett.

A felhasznált anyag valódiságáért, valamint gyártmányaink tartósságáért szavatolunk, miután szigorú-szakszerű felügyelet alatt készülnek. Meg nem felelő árúk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Mérték utáni rendelményeknél elegendő a láb lenyomata esetleg egy használt cipő beküldése (per : minta érték nélkül).

A szabadalmazott asbesttalpbetétek jószágát számtalan elismerő és köszönő nyilatkozat igazolja u. m.:

A nagym. m. kir. honvédelmi miniszterium hivatalosan a magy. miniszter ur rendeletére 65.917 szám alatt. Ő csász. és kir. fensége Lipót Szalvator főherceg, Magyarország volt miniszterelnökének Wekerle Sándor ő exelenciájának elismerő nyilatkozatai stb. Elismerő nyilatkozat Ch...k Olga grófnő udvarhölgy ő méltóságától.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fillér, egyszerű 1 kor. 20 fillér.

Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított. — Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestárú gyár raktára Erdély részére:

Czipőgyár a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetben — Nagy-Enyed.

7—30

Portland és román cement, stukatur-nád.

Tűzkár elleni
biztosítási
ügynökség.

Élet- és baleset
biztosítási
ügynökség.

Van szerenésénk a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy Petrozsénybe a fő-utcán lévő

festék- és vasáru

üzletünkben,

minden, a vas- szakmához tartozó árucikkek, *ecsetek*, mindennemű *fegyverek* *dusválasztékban* és *jutányos áron* szereshetők be.

Tisztelettel:

Stern Adolf és Tsa.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kitűnő
borostyánkő olaj,
máz-festék.

20—42

Flobert-fegyver
és
töltvények.

Asfalt fedél-lemez, melyhez kátrány nem szükséges.

Legolesobb beszerzési forrás jó óráknak 3 évi írásbeli jótállással.

Konrád János

óragyár és aranyáruk szállításiháza

BRÜX (Csehország)

ajánlja legszigorubb kezessegű 15 év óta legjobb hírből álló gyártmányait.

Órák-, arany- és ezüstárukban

A czég a cs. és kir. birodalmi sassal van kitüntetve. Birtokosa arany és ezüst kiállítási érmeknek, valamint ezekre menő írásbeli elismerő leveleknek. Az összes árúk a cs. kir. fémjelző hivataltól vannak felülvizsgálva és fémjelvezve. Megnemfelelő becseselve vagy kívánatra a pénz visszaszolgáltatta lesz; ennélfogva minden kockázata ki van zárva.

Valódi ezüst remt. óra frt 5.80, duplafedelű frt 7.75, ó nickel remt. óra frt 3.75; ezüst női remt. óra frt 7.75; valódi 14 kar. arany női remt. óra frt 14.—, arany gyűrűk drbja frt 2.25.

Valódi ezüst panczél-láncok cs. és kir. fémjelzéssel 30 cm, hosszú 15 gr. nehéz súlyú frt 1.20, 20 gr. súlyú frt 1.50, 30 gr. súlyú frt 2.20.

Fizetés fejében bármely országbeli levélbélyegek is elfogadtatnak.

A szállítás utánvét vagy az összeg előleges beküldése ellenében történik.

Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

50—50.